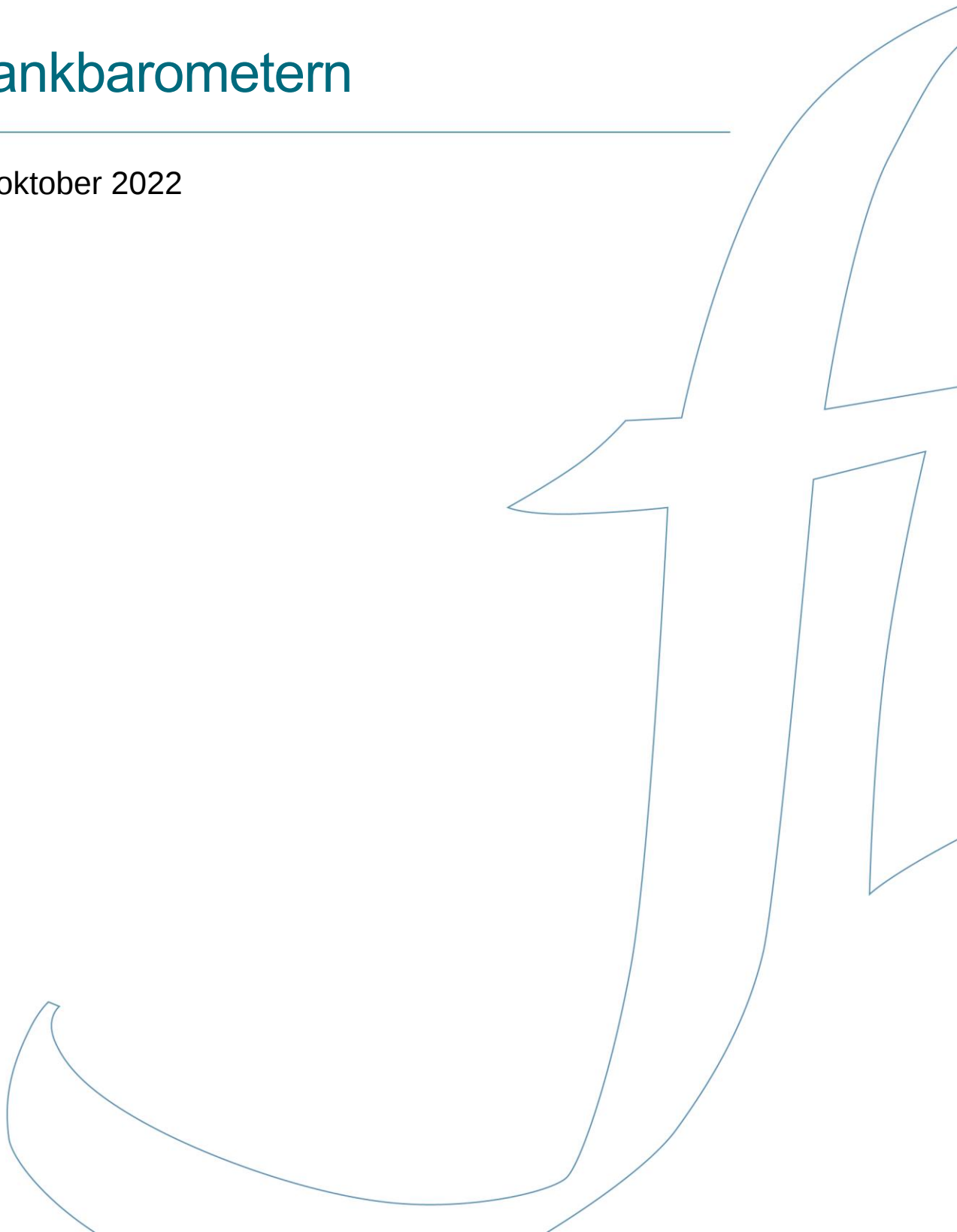

Bankbarometern

27 oktober 2022

Dnr 22–27291

Innehåll

Bankbarometern	1
Förord	3
Sammanfattning	4
Den svenska bankmarknaden	5
Så fördelas bankernas utlåning	5
Bankernas utlåning till allmänheten	6
Bankernas finansiering	9
Bankernas lönsamhet	10
Bolåneaktörer utanför banksektorn	13
Betaltjänstföretagens volymer	14
Storbankerna	16
Bolånebanker	21
Sparbanker	25
Konsumtionskreditföretag	28
Värdepappersbanker	32
Leasingbolag	36
Bilaga 1 – Kategorisering av företag	39

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Epost finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förord

Bankbarometern ger en övergripande bild av utvecklingen i det svenska banksystemet, utifrån läget vid det senaste halvårsskiftet.

I rapporten beskriver vi översiktligt utvecklingen för de banker, kreditmarknadsföretag, bostadskreditinstitut och betalningsinstitut som Finansinspektionen (FI) har tillsyn över. Rapporten är deskriptiv och utgår ifrån företagens balans- och resultaträkningar. Den har inte som syfte att bedöma stabiliteten i det svenska banksystemet likt FI:s stabilitetsrapport. Bankbarometern ges ut en gång i halvåret och beskriver utvecklingen under de senaste tolv månaderna med fokus på det senaste halvåret. Tillväxttakterna som vi presenterar i rapporten är inte justerade för valutakursförändringar.

Bankbarometern beskriver det svenska banksystemet men omfattar även svenska bankers verksamhet utanför Sverige. Så för att förtydliga fokuserar denna rapport på banksektorn från två håll: ett där vi tittar på bankverksamhet generellt inom Sverige (här ingår filialer till utländska banker) och ett där fokus ligger på svenska bankers verksamhet totalt (inte bara i Sverige).

Bankbarometern utgår från den konsoliderade gruppnivån för de svenska banker som ingår i en så kallad konsoliderad situation. I denna ingår enskilda dotterbolag till svenska banker och kreditmarknadsföretag som står under FI:s tillsyn. Bostadskreditinstitutens och betalningsinstitutens verksamhet beskriver vi i avsnittet ”Den svenska bankmarknaden”.

I den här rapporten benämner vi banker och kreditmarknadsföretag i huvudsak med samlingsnamnet ”banker”. Skillnaden mellan en bank och ett kreditmarknadsföretag är att i en bank ingår betalningsförmedling via generella betalningssystem, exempelvis RIX och Bankgirot.

Informationen som ligger till grund för Bankbarometern är i huvudsak den löpande inrapportering som svenska finansiella företag under tillsyn är skyldiga att göra till FI. Utöver de svenska företag som FI har full tillsyn över finns ett 30-tal svenska filialer till utländska banker som driver verksamhet i Sverige.

Rapporteringsunderlaget, och därmed vissa nyckeltal och volymer, skiljer sig något från SCB:s finansmarknadsstatistik till följd av något olika definitioner och skillnader i vilka företag som ingår i underlaget.

Sammanfattning

De svenska bankernas lönsamhet visar en generell nedåtgående trend, men från höga nivåer. Flera av de kategorier¹ av banker som nämns i denna rapport uppvisade rekordlönsamhet 2021. Svenska banker har fortsatt bättre lönsamhet än europeiska banker generellt, men skillnaden har minskat under det senaste halvåret.

Utlåningen till allmänheten i Sverige ökade med 4,8 procent det första halvåret 2022. Merparten av denna ökning kommer från utlåning till icke-finansiella företag, som ökade med 8,7 procent.

Vid halvårsskiftet stod de tre storbankerna för 58 procent av bolånemarknaden i Sverige. Bolånebankerna tar fortfarande marknadsandelar på denna marknad och står nu för 19 procent av bolånen på den svenska bostadsmarknaden.

Värdepappersbankernas avkastning på eget kapital uppgick till cirka 21 procent i juni 2022. Det är mer än en halvering av detta jämförelsetal på sex månader. En förklaring till detta är minskade provisionsintäkter. Dels på grund av lägre aktivitet hos den typ av kunder som genererar courtage, dels lägre fondprovisioner som styrs av storleken på fondkapital.

Konsumtionskreditföretagen som grupp uppvisade ett försämrat resultat. Som nämnts i förra upplagan av Bankbarometern så utgör Klarna en stor del i denna kategori, och påverkar därmed också kategorins resultat under perioden.

¹ Se Bilaga 1

Den svenska bankmarknaden

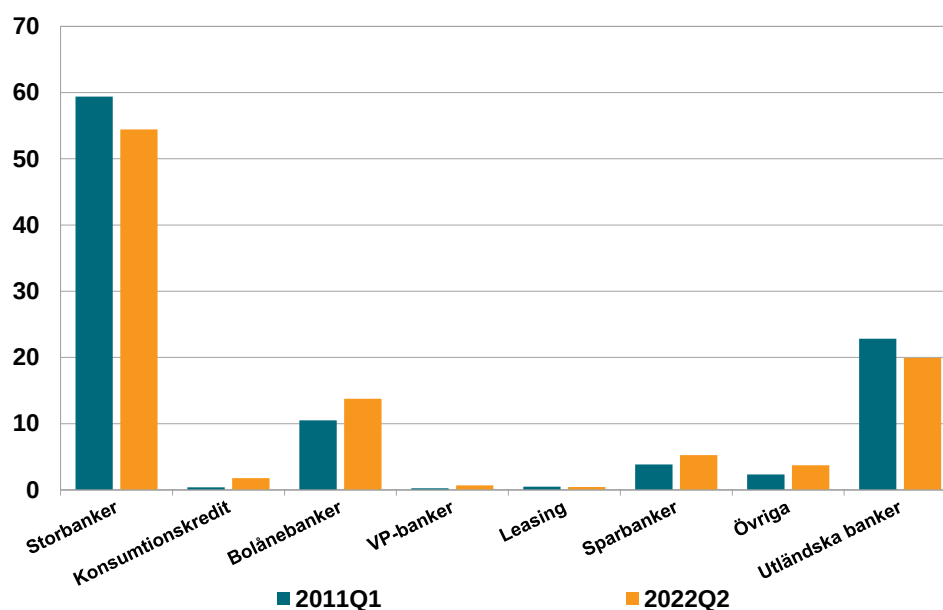
Lönsamheten på den svenska bankmarknaden totalt sett har gått ned något under det första halvåret 2022. Svenska banker har dock fortsatt bättre lönsamhet än europeiska banker generellt, även om skillnaden blir allt mindre. Kostnader som ökar i lite högre utsträckning än intäkter bidrar här till försämrade resultat för de svenska bankerna på total nivå. Trenden för europeiska banker är den motsatta.

Så fördelas bankernas utlåning

De svenska bankerna lånar i huvudsak ut till hushåll och företag i Sverige. Under det senaste årtiondet har storbankernas andel av utestående lån minskat. I början av 2011 stod storbankerna för 59 procent av den totala utlåningen till allmänheten i Sverige. Andra kvartalet 2022 hade denna andel sjunkit till 55 procent (fig. 1).

1. Marknadsandelar av total utlåning till allmänheten i Sverige.

Procent

Källa: SCB.

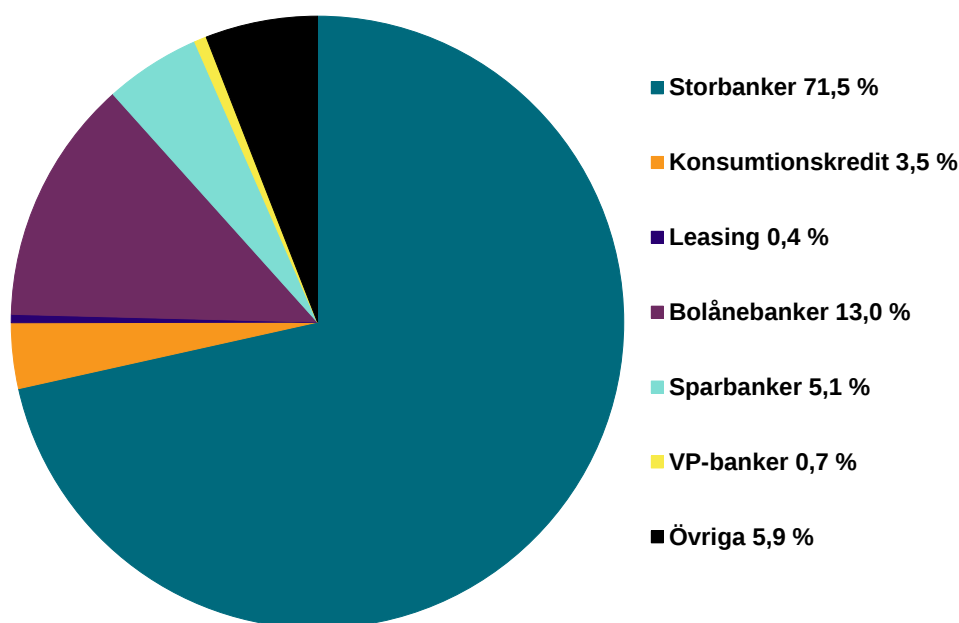
Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolag. Data för kvartal 2 2022.

Utvecklingen under första halvåret 2022 visar att de utländska bankerna, bolånebankerna och värdepappersbankernas utlåning växer snabbare än marknaden som helhet. Både med utgångspunkt vid årsskiftet, samt vid samma tidpunkt ett år bakåt i tiden.

De tre svenska storbankerna har även omfattande verksamhet utanför Sverige. Av den totala utlåningen till allmänheten, inklusive utlåning utanför Sverige, stod storbankerna för 71,5 procent vid utgången av andra kvartalet 2022 (fig. 2).

2. Aktuell fördelning av svenska bankers *totala* utlåning

Procent

Källa: SCB och FI.

Anm. Avser total utlåning till allmänheten, även utanför Sverige. Data för kvartal 2 2022.

Bankernas utlåning till allmänheten

Utlåningen till allmänheten består av lån till hushåll och icke-finansiella företag.²

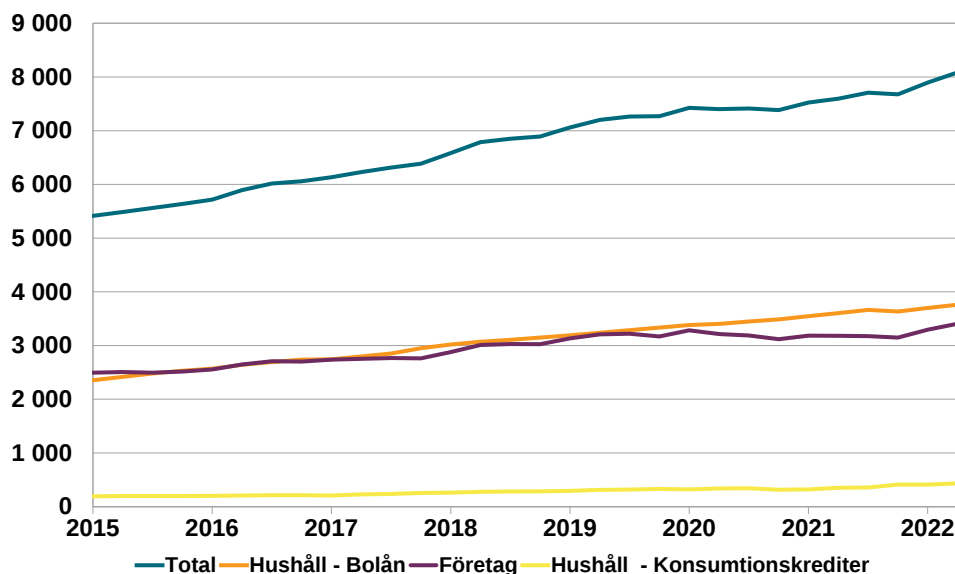
Under årets första halvår växte bankernas *totala* utlåning till allmänheten, i samtliga länder, med 5,3 procent. (fig. 3) Det är en relativt hög procentuell utveckling jämfört med tidigare. Utlåningen till företag växer snabbare än utlåningen som helhet, och omvänt för utlåningen till hushåll. Som framgår av diagrammet närmar sig storleken på företagsutlåningens andel av den totala utlåningen till allmänheten storleken på den del av hushållsutlåningen som avser bolån.

Utlåningen till hushåll med bostäder som säkerhet från svenska banker ökade med 3,4 procent under första halvåret. Det är en jämförelsevis stabil utveckling över tid.

² Icke-finansiella företag inkluderar även offentlig sektor.

3. Utlåning till allmänheten Svenska banker total

Miljarder kronor

Källa: FI och SCB.

Anm. Avser total global utlåning till allmänheten.

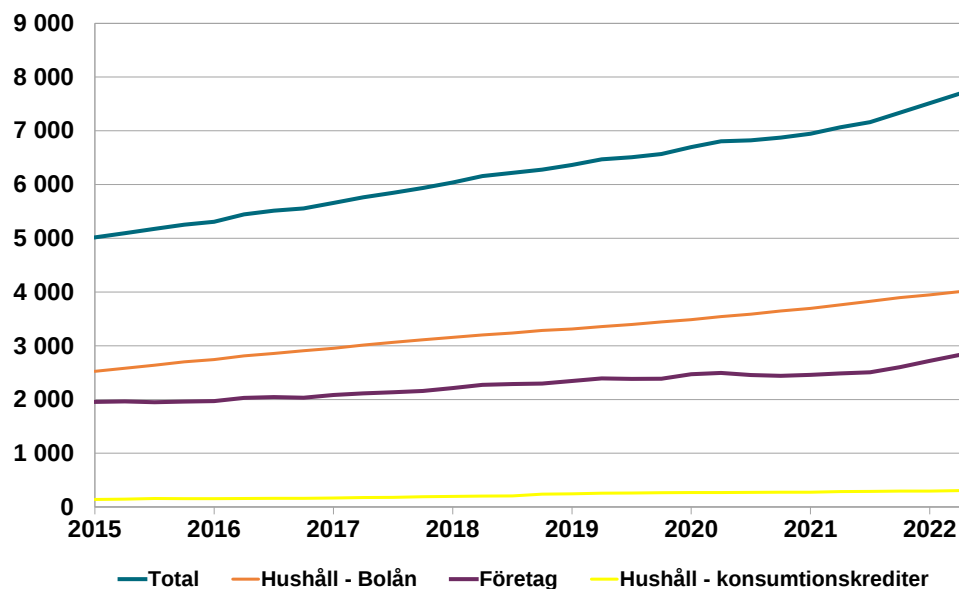
Utlåningen till allmänheten inom Sverige ökade under första halvåret med 4,8 procent.³ Den procentuella utvecklingen är hög i en historisk jämförelse. Tillväxten, sett över ett år, är 8,9 procent. Även här är det utlåningen till icke-finansiella företag som står för merparten av ökningen. Den har under motsvarande period ökat med 8,7 procent på ett halvår eller 13,8 procent på ett år.

Utlåningen till hushåll utgör 63,2 procent av bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige. Inom segmentet utgör bolån den största andelen (fig. 4). Bankernas utlåning till hushåll i Sverige, med bostäder som säkerhet, ligger stabilt på 52 procent av den totala utlåningen.

³Utlåning till allmänheten i Sverige inkluderar utländska filialer och dotterbolag.

4. Utlåning till allmänheten i Sverige

Miljarder kronor

Källa: SCB.

Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolags utlåning i Sverige.

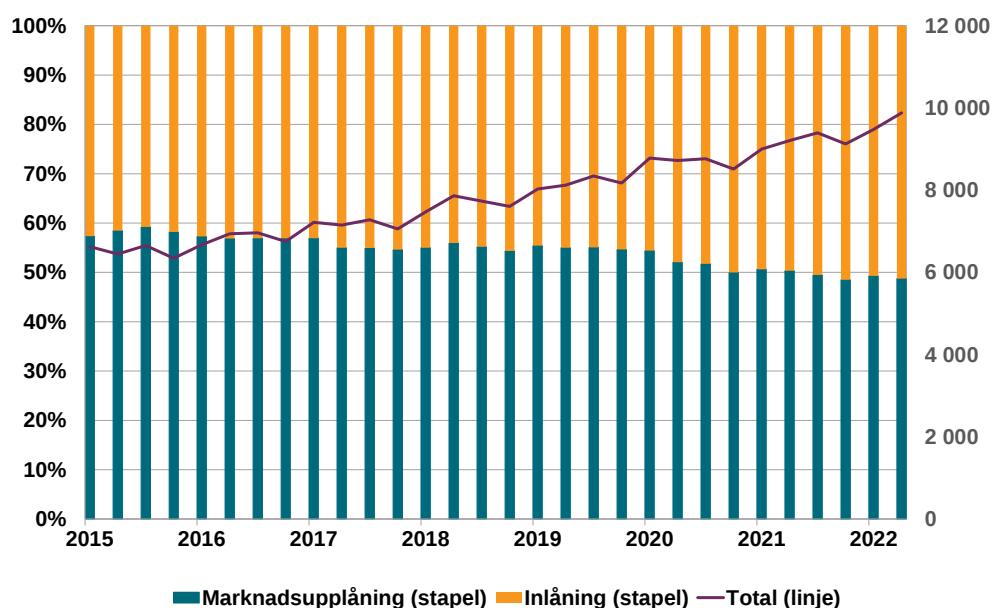
Bankernas finansiering

Bankerna finansierar sin utlåning dels med hjälp av marknadsupplåning i form av säkerställda och icke-säkerställda obligationer, dels med hjälp av inlåning från allmänheten. Sammantaget uppgick de svenska bankernas totala finansiering till 9 881 miljarder kronor vid utgången av det andra kvartalet 2022.

Marknadsfinansiering utgör en hög andel av bankernas finansiering jämfört med snittet hos banker i andra EU-länder. Vid utgången av juni 2022 stod marknadsupplåningen för 48,7 procent av bankernas totala finansiering, vilket är en i stort sett oförändrad nivå från årsskiftet 2021. Nedan visas hur finansieringen är uppdelad per finansieringsform samt över tid (fig. 5).

5. Bankernas finansiering i form av inlåning och marknadsupplåning samt total utlåning

Andel och miljarder kronor

Källa: FI.

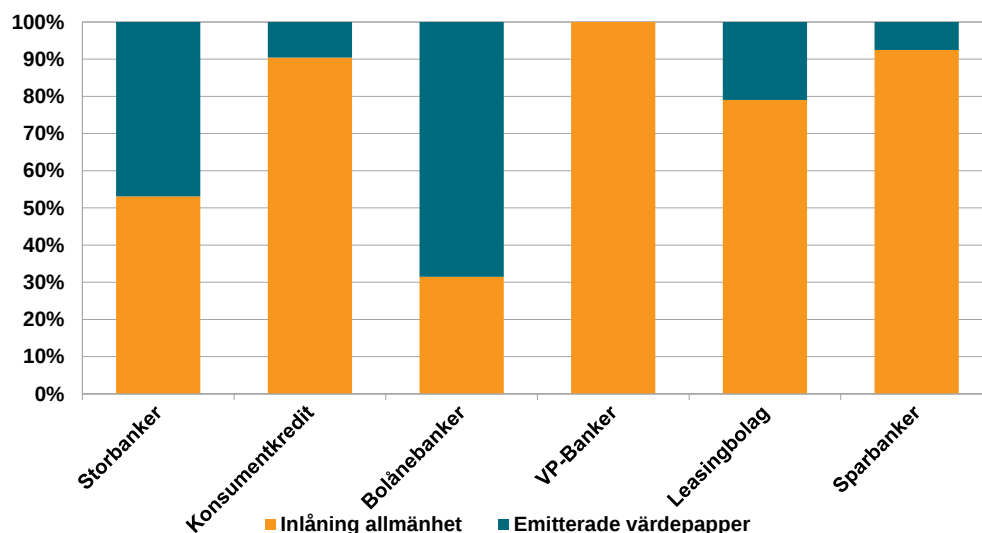
Anm. Enbart svenska banker.

Det är dock stor spridning vad gäller fördelningen av marknadsupplåning och inlåning mellan de olika företagskategorierna⁴ (fig. 6).

⁴ Övriga banker är inte med i illustrationen, då finansieringsfördelningen skiljer sig kraftigt inom kategorin.

6. Fördelning av finansiering per kategori Q2 2022

Procent

Källa: FI, EBA.

Anm. Enbart svenska banker.

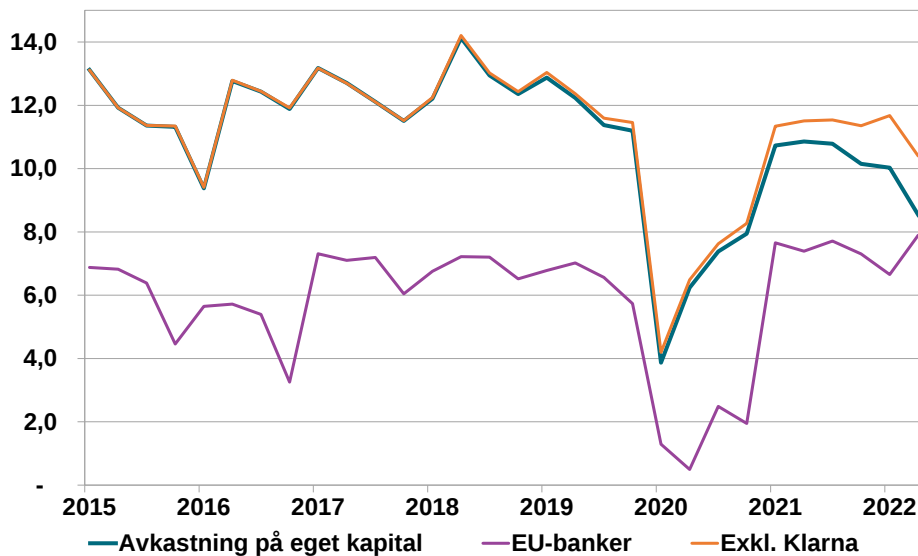
Bankernas lönsamhet

De svenska bankernas avkastning på eget kapital har under de senaste åren varit god. Efter en uppgång under pandemin har nu avkastningen på eget kapital börjat avta. Räntenettot, som är den viktigaste intäktskällan för svenska banker överlag, är relativt konstant i förhållande till mängden utlåning. Kostnaderna har gått upp mer än intäkterna under det senaste halvåret, vilket förklarar nedgången i lönsamhet under årets inledande två kvartal. På intäktssidan har räntenettot utvecklats starkt, medan övriga intäktskällor gått sämre, exempelvis provisionsintäkter. Som illustrationen nedan visar (fig. 7) börjar lönsamheten för svenska banker närma sig det europeiska genomsnittet. Men tar vi inte med Klarna, som dras med stora förluster, så är skillnaden fortfarande tydlig, även om trenden är densamma.

I motsats till svenska banker, uppvisade europeiska banker i genomsnitt en tilltagande avkastning på eget kapital under första halvåret 2022. Det förklaras främst av en positiv kostnadsutveckling. Intäkterna har visserligen också minskat under perioden, men det är en marginell nedgång, och inte lika omfattande som den för kostnaderna.

7. Genomsnittlig avkastning på eget kapital

Procent

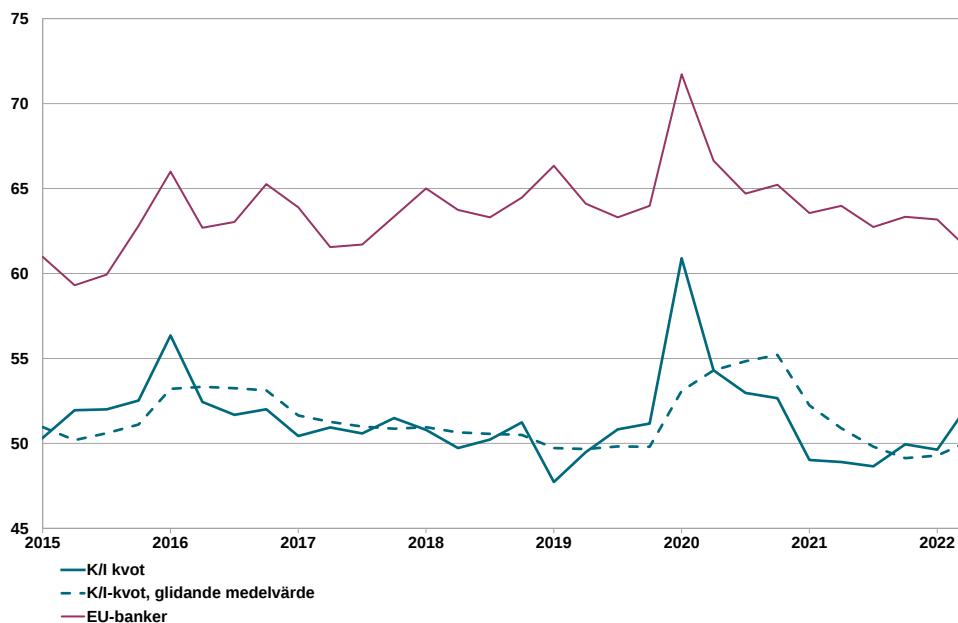
Källa: FI, EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärde de fyra senaste kvartalen.

Bankernas kostnader i förhållande till intäkterna (K/I-kvot) uppgick till 52,3 procent vid utgången av det andra kvartalet 2022. Den långsiktiga trenden för K/I-kvoten har, bortsett från perioden kring pandemin, varit stabil. Men det senaste halvåret har kvoten dock gått upp något. De europeiska bankerna visar en motsatt trend. De har dock fortsatt klart högre nivå än svenska banker, (fig. 8).

8. Genomsnittlig K/I-kvot

Procent

Källa: FI, EBA.

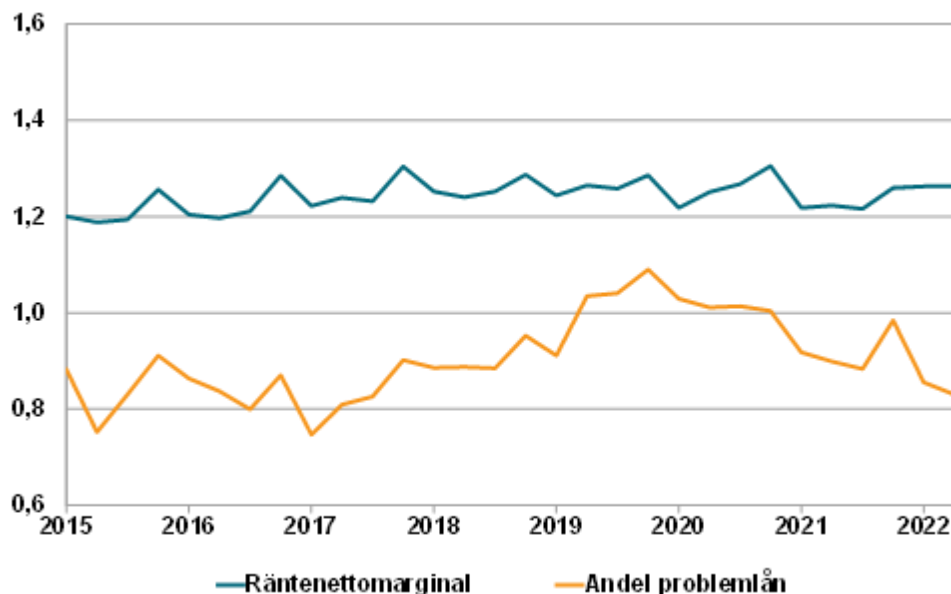
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalen. Genomsnittlig räntenettomarginal och andel problemlån.

Ett mått på kreditkvaliteten är hur stor andel bankernas problemlån⁵ utgör av den totala utlåningen. I slutet av juni 2022 uppgick de svenska bankernas andel problemlån till 0,8 procent (fig. 9). Andelen problemlån har varit stabil över en längre period, och är klart lägre än genomsnittet för europeiska banker, som låg på 1,8 procent i juni 2022.

⁵ Lån, som antingen är förfallet till betalning med mer än 90 dagar eller om det finns en risk för uteblivna betalningar

9. Genomsnittlig räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt

Räntenettet är den viktigaste intäktskällan för de flesta av de svenska bankerna. I figuren ovan visas räntenettomarginalen aggregerat för svenska banker. Räntenettomarginalen som visar förhållandet mellan räntenetto och räntebärande tillgångar kan förväntas vara högre för riskfyllda krediter (exempelvis konsumtionskrediter) än krediter med lägre risk (exempelvis bolån). Men räntenettomarginalen förklaras också av andra faktorer, exempelvis konkurrensförhållanden. För den svenska bankmarknaden som helhet har räntenettomarginalen under en längre tid legat på en stabil nivå mellan 1,2 och 1,3 procent.

Bolåneaktörer utanför banksektorn

Under en längre tid har kreditgivare utanför den traditionella banksektorn etablerat sig på den svenska bolånemarknaden. Dessa aktörer finansierar inte bolån med inlåning och behöver därför inte tillstånd som bank eller kreditmarknadsbolag.

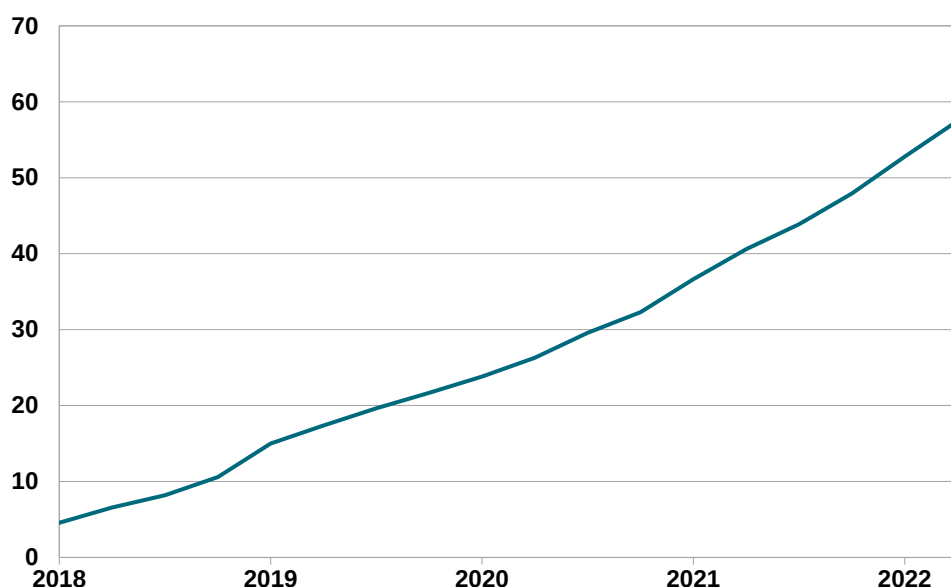
De har olika affärsmodeller men förenas av att de ofta överför bolånen till ett närliggande företag som i sin tur överför kreditrisken till institutionella investerare. De volymer som de nya aktörerna genererar är fortfarande små i förhållande till den totala bolånestocken (cirka 57 miljarder kronor i slutet av juni 2022). Men

tillväxttakten är fortsatt god: 41,6 procent under på ett år (fig. 10). Som andel av samtliga bolån i Sverige så står nu dessa bolag för 1,43 procent.

Hittills har samtliga aktörer som kommit igång med sin verksamhet valt att rikta in sig på kunder med en låg kreditrisk. Det är kunder som oftast har en lägre belåningsgrad än genomsnittet för nya bolånekunder i Sverige.

10. De nya bolåneaktörernas totala utlåningsvolym

Miljarder kronor

Källa: FI.

Betaltjänstföretagens volymer

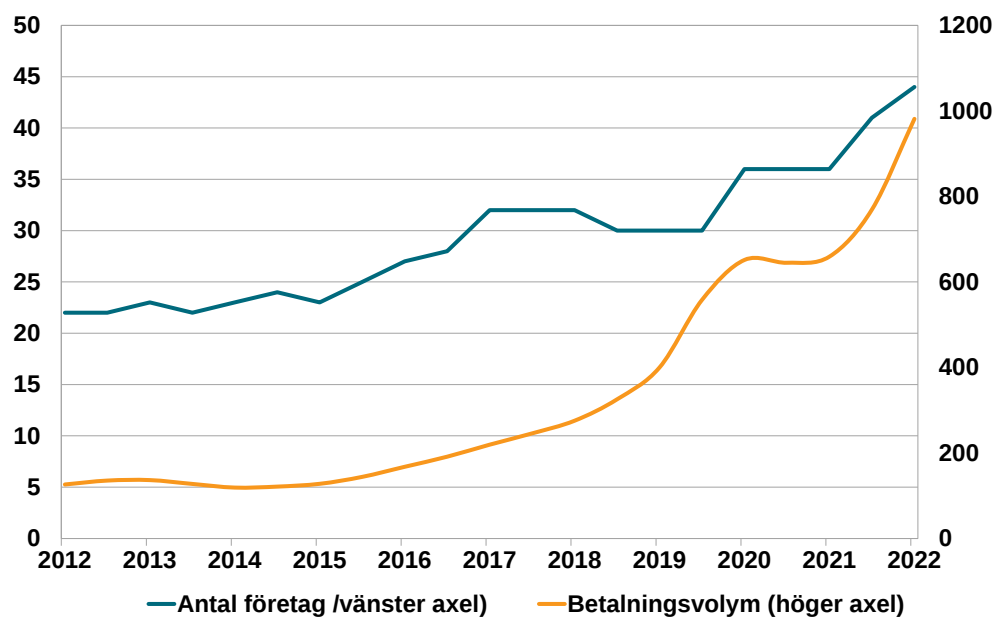
De volymer som betaltjänstföretag förmedlar har vuxit snabbt under de senaste åren. Bara sedan årsskiftet har de ökat med 27,4 procent och låg vid slutet av juni på ungefär 981 miljarder kronor (fig. 11). Det beror bland annat på snabb teknisk utveckling inom området, samtidigt som efterfrågan på digitala banktjänster- och lösningar har ökat.

Betaltjänstföretagen har vitt skilda affärsmodeller. Många erbjuder olika slags betallosningar, ofta inom e-handeln, medan andra i första hand är kortinlösare. Det finns även företag som erbjuder så kallad lånebaserad gräsrotsfinansiering (crowdfunding) och så kallade person-till-person-lån (peer-to-peer). Gemensamt för företagen är dock att de inte har banktillstånd och därmed inte får ta emot inlåning från allmänheten. Det innebär att de inte får ta emot betalmedel och använda dessa i andra syften än att genomföra själva betalningen. Vid utgången av

juni 2022 fanns det 44 betaltjänstföretag i Sverige. Exempel på några av de största är Bambora och Trustly.

11. Antal betaltjänstföretag och deras totala betalningsvolym

Antal bolag (vänster axel), miljarder svenska kronor (höger axel),

Källa: FI.

Anm. Betalningsvolym avser senaste 12 månaderna. Inrapportering av betalningsvolym kan skilja sig mellan företagen.

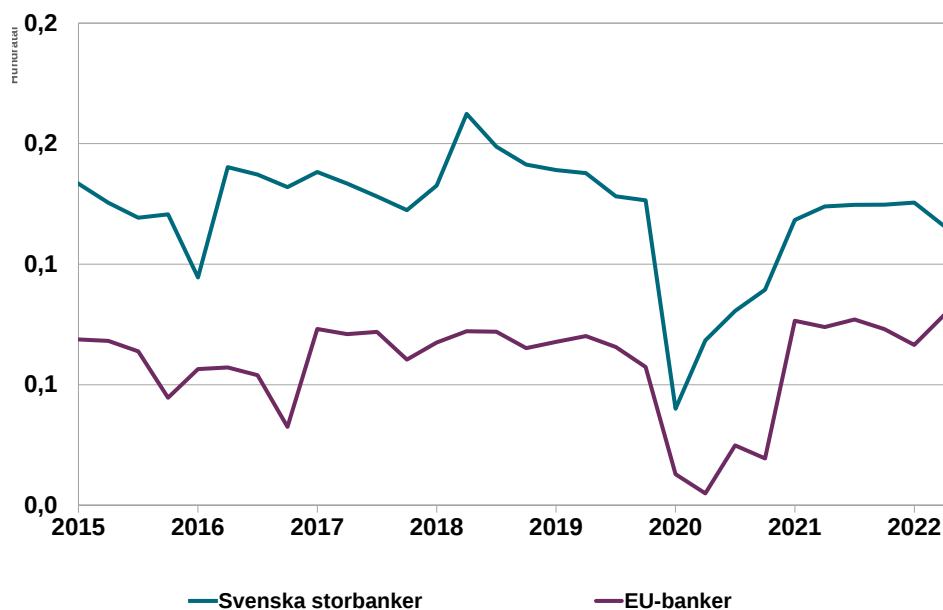
Storbankerna

De svenska storbankernas lönsamhet, har bortsett från en nedgång under pandemin, varit stabil i jämförelse med ett genomsnitt av banker inom EU.

Den genomsnittliga lönsamheten för de tre svenska storbankerna – Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank – har under de senaste åren minskat något. Denna trend förstärktes i den inledande fasen av pandemin då avkastningen på eget kapital försämrades, främst på grund av ökade reserveringar för kreditförluster för den förväntade effekten av pandemin. Vidare beslutade FI under första halvåret 2020 om sanktionsavgifter på 4 miljarder kronor respektive 1 miljard kronor mot Swedbank och SEB för brister i arbetet att motverka penningtvätt, vilket också påverkade lönsamheten negativt.

12. Avkastning på eget kapital

Procent

Källa: FI, EBA.

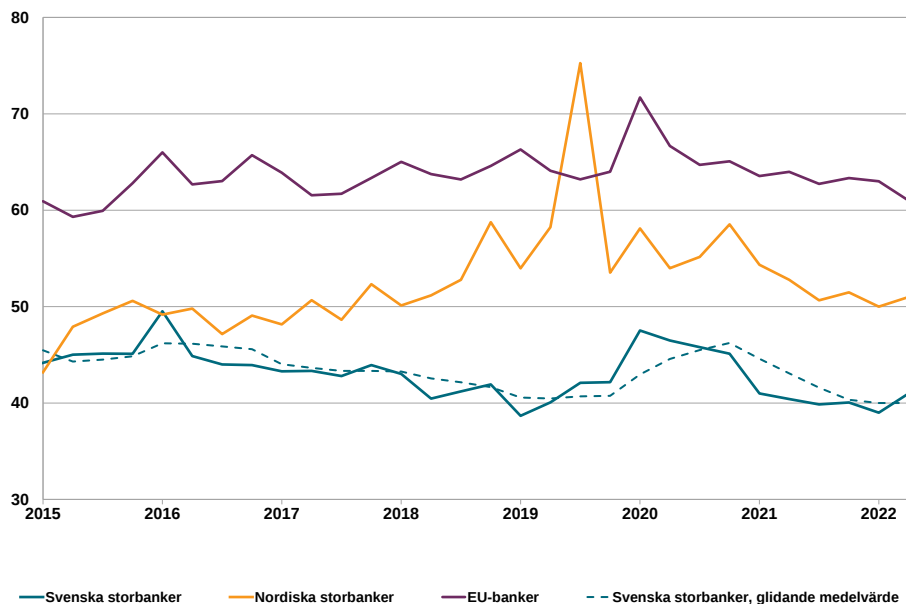
Anm. Kvoterna är beräknade enligt EBA:s metodhandbok för framtagning av jämförelsetal.

Under 2022 har storbankernas avkastning på eget kapital gått ner något, och låg i juni på 11,6 procent. Det är en liten nedgång från årsskiftet, då denna siffra var 12,5 procent. De svenska storbankernas lönsamhet var dock fortfarande högre än

genomsnittet för andra storbanker inom EU⁶, vilket låg på 7,9 procent vid samma tidpunkt (fig. 12). Nedgången i de svenska bankernas resultat består i stora drag av mindre försämringar i finansnetto och provisionsnetto.

13. K/I-kvot

Procent

Källa: FI, EBA, Eikon

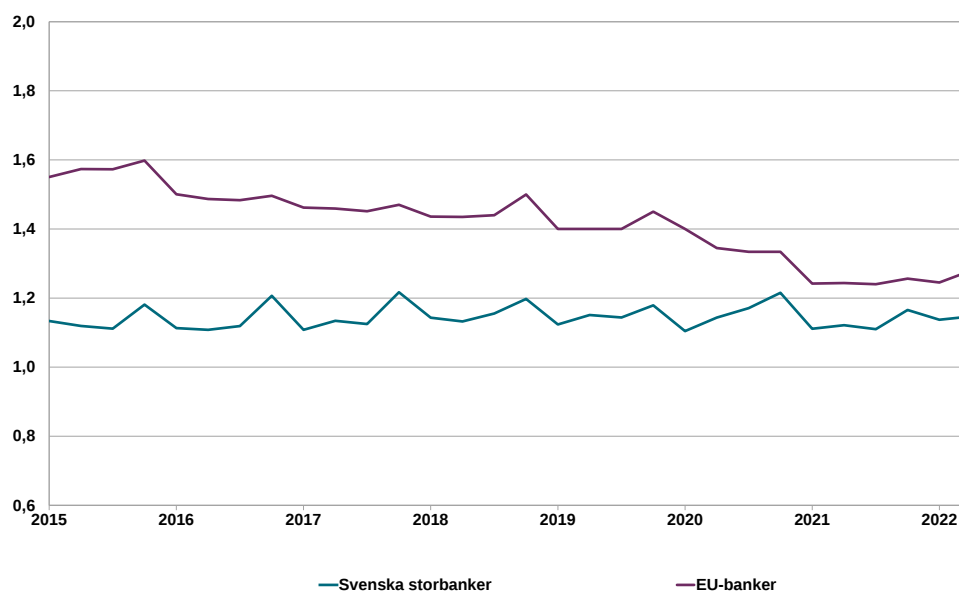
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Kostnaderna i relation till intäkterna uppgick till cirka 40,5 procent, (fig. 13). Det är betydligt lägre än jämförbara banker i Norden och Europa. En anledning till att de svenska storbankerna har lägre kostnader är att de har kommit längre i att digitalisera sin verksamhet jämfört med andra banker i EU. Det har gjort det möjligt för de svenska storbankerna att ha färre fysiska bankkontor och en lägre personaltäthet inom många funktioner.

⁶ EU-banker består av EBA:s viktade genomsnitt av de största bankerna i EU.

14. Räntenettomarginal

Procent

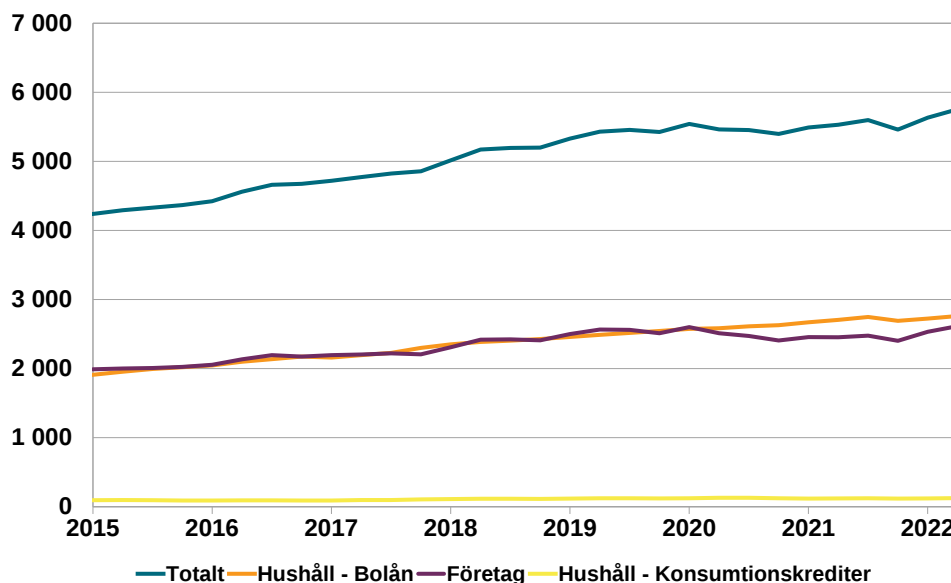
Källa: FI, EBA.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Storbankernas räntenettomarginal har utvecklats relativt stabilt under de senaste åren. I slutet av juni låg den på 1,15 procent. (fig. 14). Samtidigt har räntenettomarginalen i EU varit avtagande under motsvarande period.

15. Storbankernas totala utlåning till allmänheten

Miljarder kronor

Källa: FI, SCB

Anm. Avser all utlåning på gruppnivå.

Under det första halvåret 2022 ökade storbankernas utlåning till allmänheten med 5,1 procent (se diagram 15), där utlåning till icke finansiella företag stod för merparten av ökningen. Trenden för Storbankernas företagsutlåning har länge varit nedåtgående. Men än så länge under 2022 ökar den, och då framför allt inom Sverige.

Bostadsutlåningen har på ett år ökat med 2 procent och står nu för 48 procent av storbankernas totala utlåning till allmänheten (globalt, dvs. inte enbart inom Sverige). Ett år tidigare var samma jämförelsetal 49 procent.

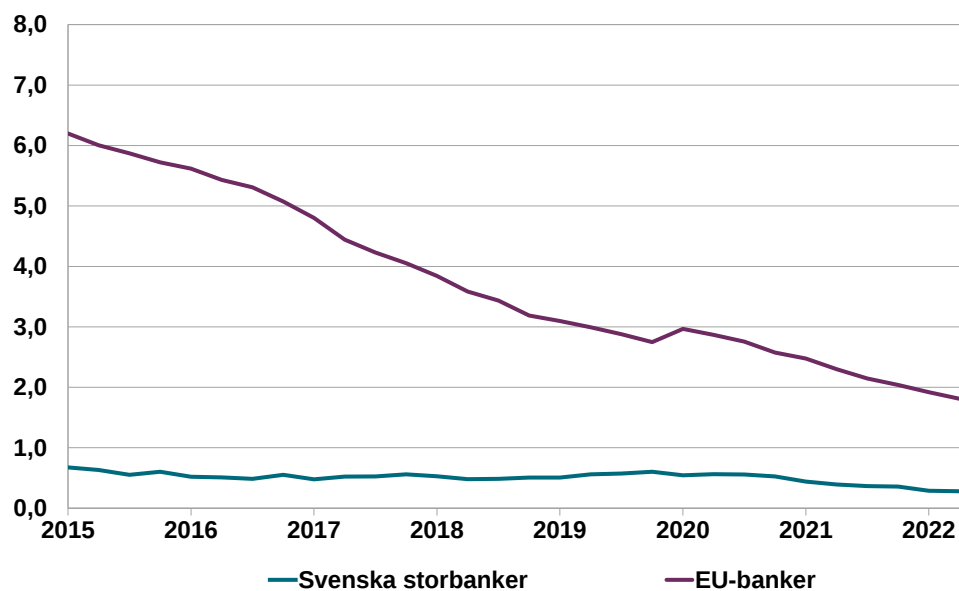
Konsumtionslånen har ökat med 3,4 procent på ett år, vilket medför att den typen av krediter minskat sin relativa vikt för storbankernas utlåning.

En av anledningarna till att de svenska storbankerna har högre lönsamhet jämfört med vissa av de andra kategorierna av banker är att de generellt har lägre kreditförlustnivåer. De svenska storbankerna har haft en markant lägre andel problemlån än snittet för stora banker i övriga EU, (fig. 16). De senaste åren har andelen problemlån generellt visat en nedåtgående trend. Nedgången har varit

tydligast för övriga banker i EU som nu närmar sig de nivåer som de svenska storbankerna har.

16. Andel problemlån

Procent

Källa: FI, EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Bolånebanker

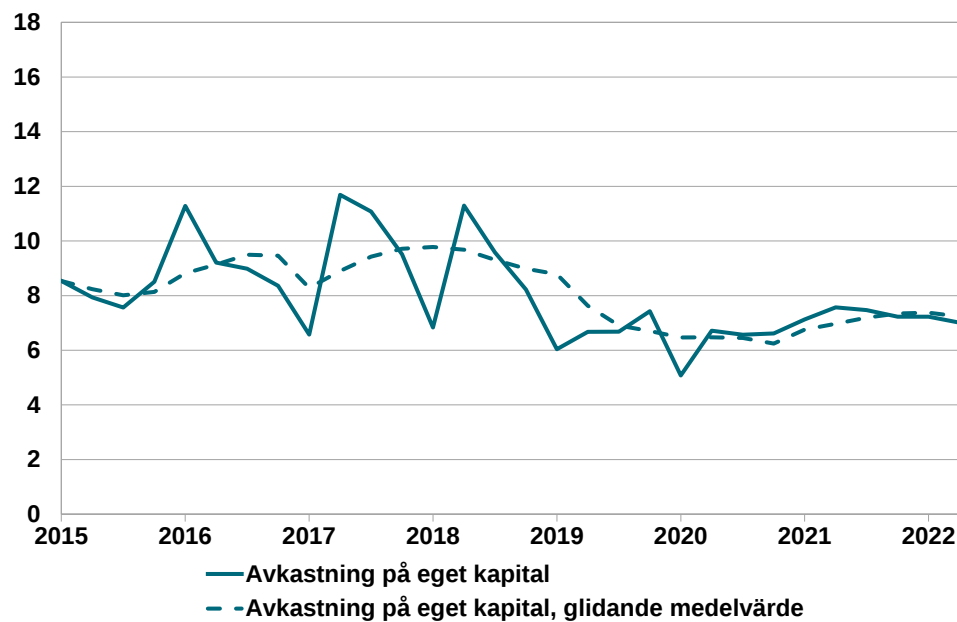
I denna upplaga av Bankbarometern introduceras ett nytt begrepp för kategoriseringen: bolånebanker. I tidigare upplagor har denna grupp kallats ”retailbanker”. Det nya begreppet är tydligare kopplat till deras huvudsakliga intjäningsområde. Sedan förra bankbarometern har dessutom Borgo och Bluestep inkluderats i denna kategori.

Bolånebankernas lönsamhet ligger relativt stabilt på cirka 7 procent. De fortsätter att öka sina marknadsandelar inom bostadsutlåning. Deras kostnader i relation till intäkterna har minskat kraftigt de senare åren, men är nu på väg upp. Det är en följd av att kostnaderna det andra kvartalet detta år ökade betydligt mer än intäkterna.

Gemensamt för de sex företag som vi nu benämner bolånebanker – SBAB, Länsförsäkringar Bank, Skandiabanken, Landshypotek, Borgo och Bluestep – är att de är inriktade på utlåning till hushåll samt mindre och medelstora företag, i huvudsak i Sverige. Deras fokus är på bolån och lån med annan fast egendom som säkerhet. Ett annat kännetecknande drag för dessa banker är att de till stor del finansierar sig genom marknadsupplåning, bland annat genom att ge ut säkerställda obligationer.

17. Avkastning på eget kapital

Procent

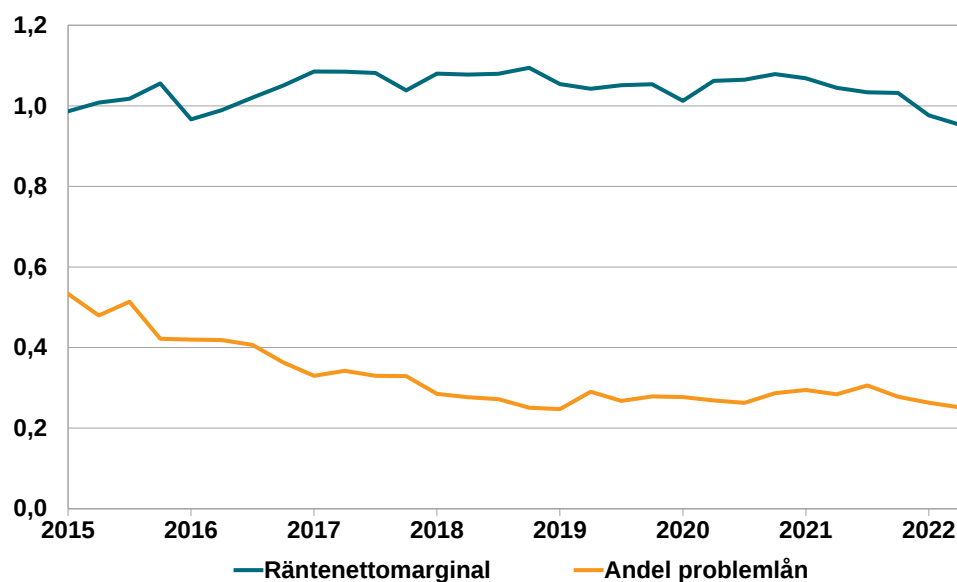

Källa: FI. Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Avkastningen på eget kapital för bolånebankerna uppgick till 7 procent i juni 2022. Det är 0,2 procentenheter lägre än vid årsskiftet. Utvecklingen över tid verkar ha stabiliserats kring dagens nivå (se fig. 17).

18. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

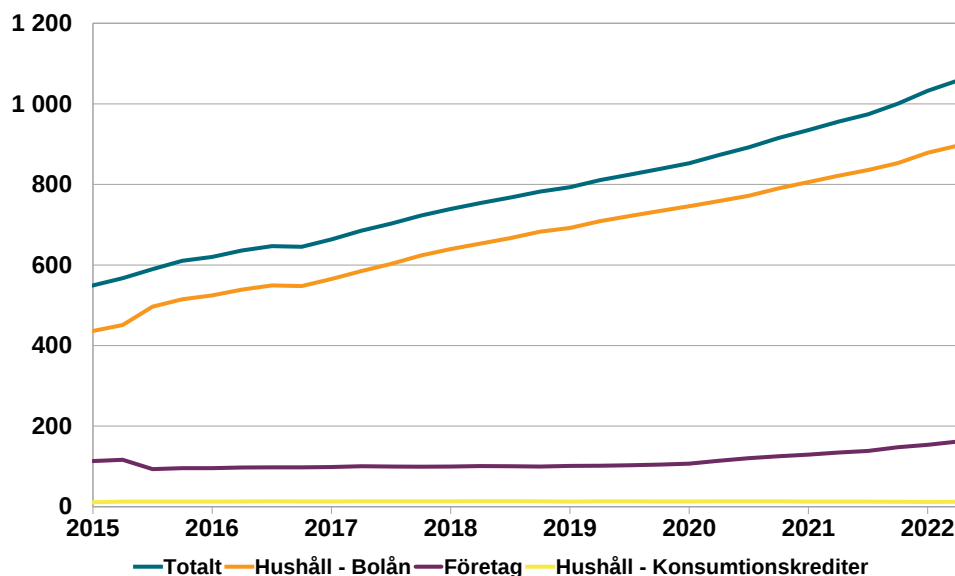
Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Räntenettet är den dominerande intäktskällan och utgör en majoritet av de totala intäkterna. Räntenettomarginalen ligger fortsatt stabil över tid för dessa företag på en nivå runt 1 procent. I slutet av juni låg den på 0,95 procent. Bolånebankernas problemlån har minskat sedan 2015 och nu uppgår andelen problemlån i förhållande till utlåningen till 0,25 procent (se fig. 18).

19. Utlåning

Miljarder kronor

Källa: SCB

Bolånebankerna har ökat sin utlåning till allmänheten stadigt under de senaste åren och stod i juni 2022 för 14 procent av den totala utlåningsstocken inom Sverige. Under första halvåret 2022 steg utlåningen till allmänheten med 5,7 procent (fig. 19). Det innebär att de tar marknadsandelar på marknaden som helhet.

Bostadsutlåning, som utgör bolånebankernas huvudsakliga verksamhet, steg under samma period i samma takt (5,7 procent). Det kan jämföras med hela marknaden för bolån i Sverige som växte med 2,8 procent under samma period. Det innebär att dessa banker tar marknadsandelar även där.

Bolånebankerna har även ökat sin utlåning till icke-finansiella företag. Vid utgången av det andra kvartalet 2022 utgjorde det här segmentet 15 procent av bolånebankernas totala utlåning till allmänheten. Det är en ökning på 1 procentenhet jämfört med motsvarande tidpunkt 2021.

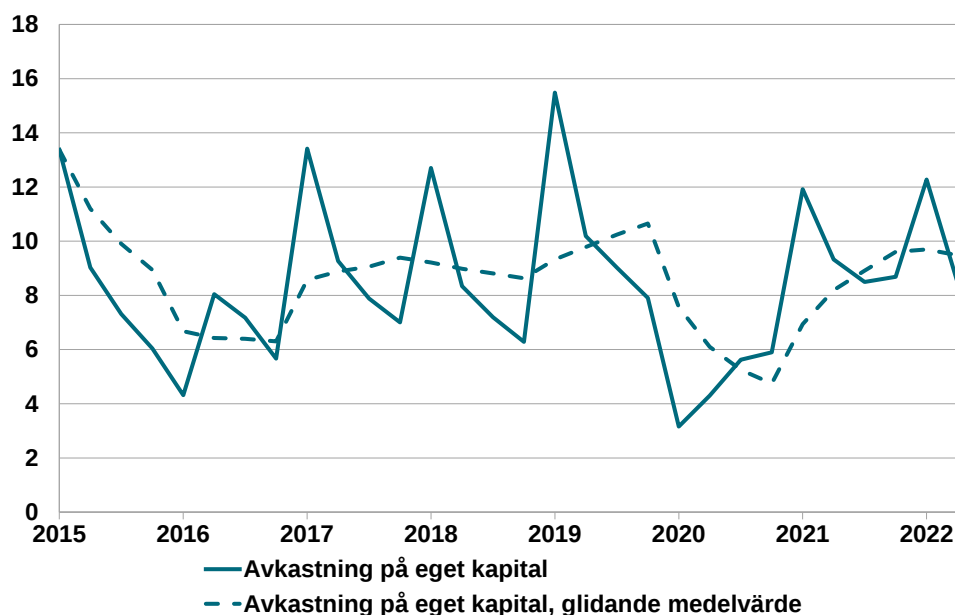
Sparbanker

Sparbankernas lönsamhet under första halvåret 2022 följer det mönster som de visat historiskt, det vill säga ungefär samma som den genomsnittliga avkastningen på eget kapital sett över tid.

Kategorin sparbanker består av 59 banker som skiljer sig åt i storlek och lönsamhet. Gemensamt är att varje sparbank verkar inom ett specifikt geografiskt område. Sparbankerna har i regel som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och det lokala näringslivet.

20. Avkastning på eget kapital

Procent

Källa: FI.

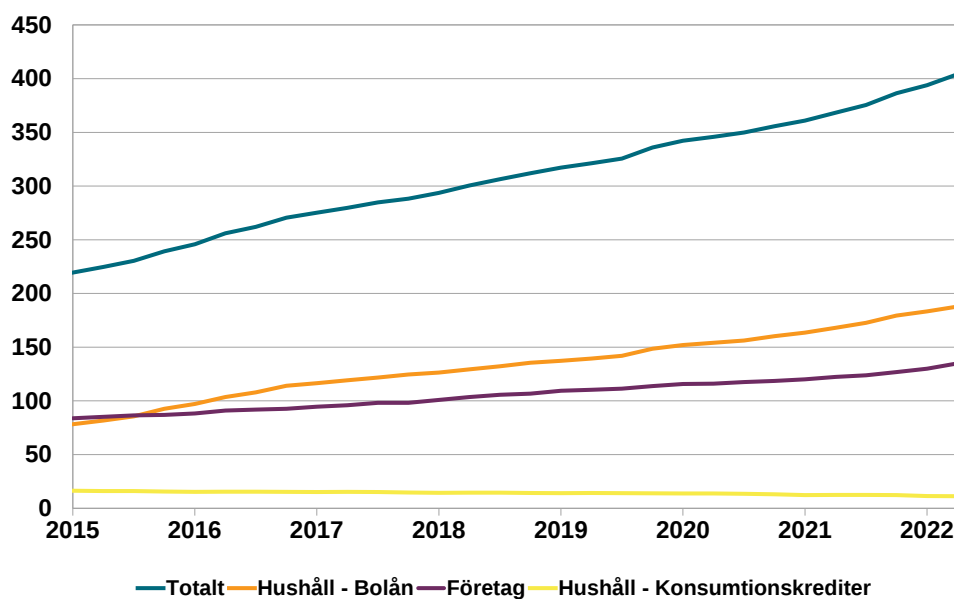
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Den cykliska trenden beror på att många sparbanker får utdelningar från Swedbank under det första kvartalet varje år.

Lönsamheten har under en längre period varit något lägre för sparbankerna än för den svenska bankmarknaden som helhet. En bidragande orsak kan vara att sparbankerna i de flesta fall har ett annat övergripande mål och därför inte har samma avkastningskrav som andra banker. Sparbankernas avkastning på eget kapital var 8,5 procent i slutet av juni 2022, vilket liknar motsvarande jämförelsetal för samma period 2021 (se fig. 20).

Det är en stor spridning i lönsamhet mellan de olika sparbankerna. Det beror på att deras lönsamhet ofta är kopplad till den lokala ekonomiska utvecklingen där de bedriver sin verksamhet.

21. Utlåning

Miljarder kronor

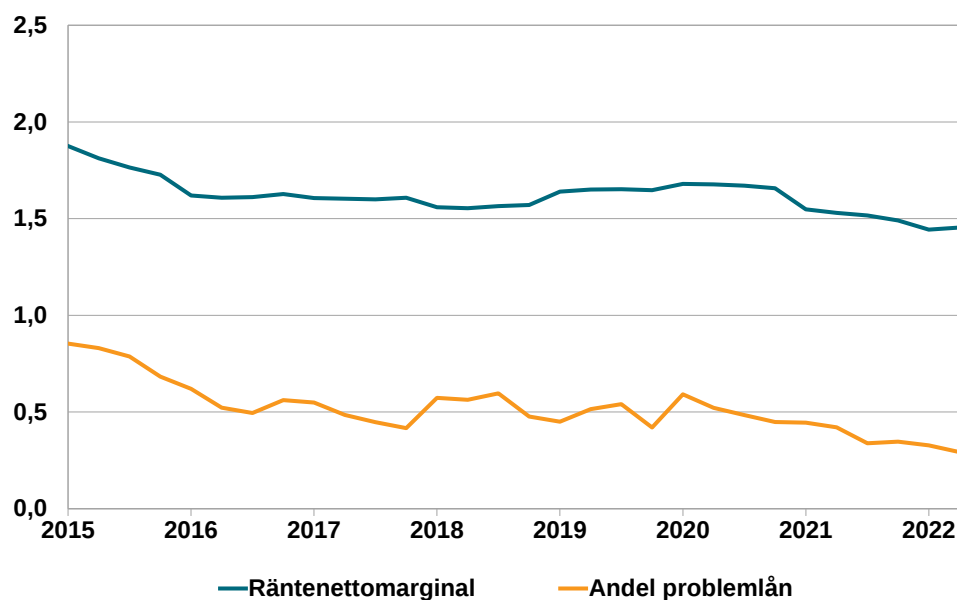

Källa: SCB.

Sparbankernas utlåning till allmänheten har haft en stabil utveckling under de senaste åren. Under det första halvåret 2022 växte utlåningen med 4,6 procent. Det är lite lägre än marknaden som helhet. Men över tid har sparbankernas marknadsandelar av utlåningen till allmänheten varit stabil för samtliga typer av utlåning förutom konsumtionskrediter. Där har de under en femårsperiod minskat sin andel från 8,8 procent till 3,7 procent av den totala utlåningen (fig. 21).

22. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Kreditkvaliteten hos sparbankerna har länge varit stabil. Andelen problemlån i relation till den totala utlåningen är nu nere på 0,3 procent. Detta samtidigt som räntenettomarginalen ligger på 1,5 procent (se fig. 22). Även den har en stabil utveckling sett över tid.

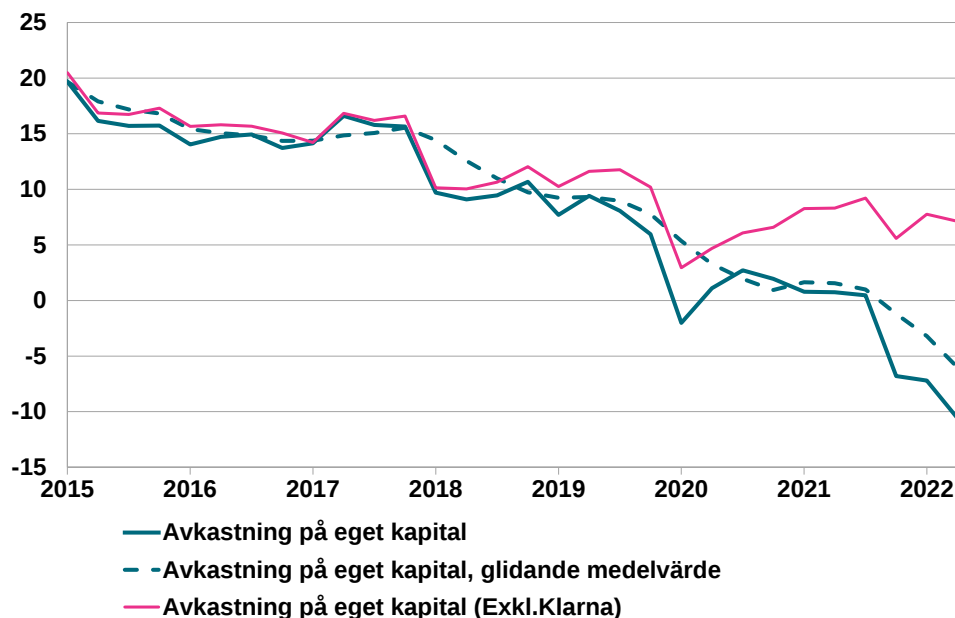
Konsumtionskreditföretag

Konsumtionskreditföretagens lönsamhet det andra kvartalet 2022 uppgick till -10,6 procent. Det negativa resultatet kan i hög grad förklaras av Klarnas vikt i kategorin och bolagets kraftigt negativa avkastning på eget kapital.

Konsumtionskreditföretagens kärnverksamhet är att ge ut lån utan säkerhet till hushåll.⁷ Vissa konsumtionskreditföretag köper även förfallna fordringar av andra finansiella institut.

23. Avkastning på eget kapital

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalen. Rosa linje visar utvecklingen om Klarna inte varit en del av kategorin.

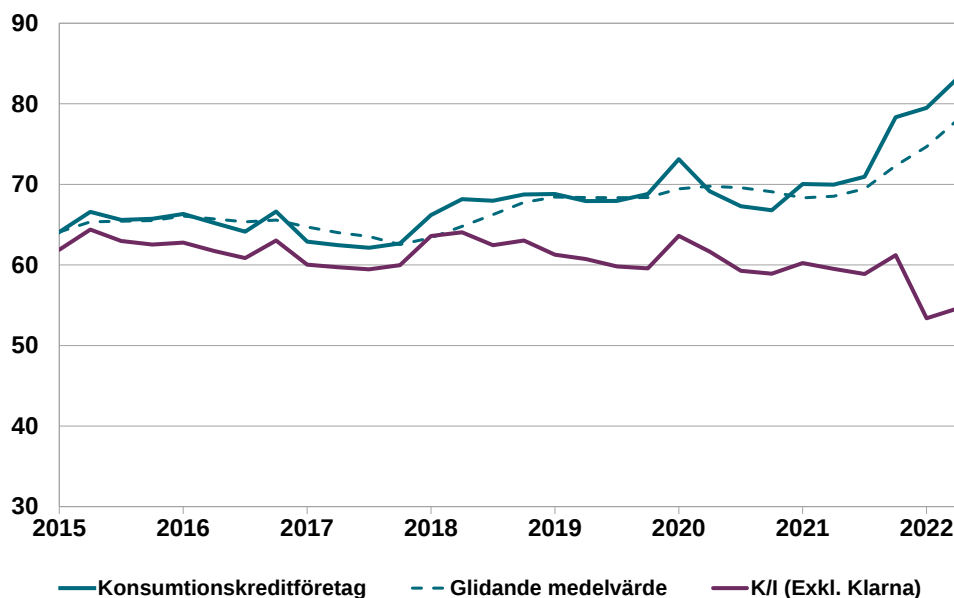
Lönsamheten för konsumentkreditföretagen har uppvisat en kraftigt nedåtgående trend (fig. 23). Även om det gäller för gruppen som helhet kan det negativa resultatet i hög grad förklaras av Klarnas vikt i kategorin och bolagets kraftigt negativa avkastning på eget kapital. I figuren ovan visar vi därför avkastningen på

⁷ Konsumtionskreditföretag inkluderar endast konsumentkreditföretag som är banker eller kreditmarknadsföretag.

eget kapital både med och utan Klarna som en del av kategorin. Vid utgången av andra kvartalet 2022 låg lönsamheten för kategorin med Klarna exkluderat på 7,1 procent. Tar vi däremot Klarna med i beräkningen är jämförelsetalet för kategorin -10,6 procent.

24. K/I-kvot

Procent

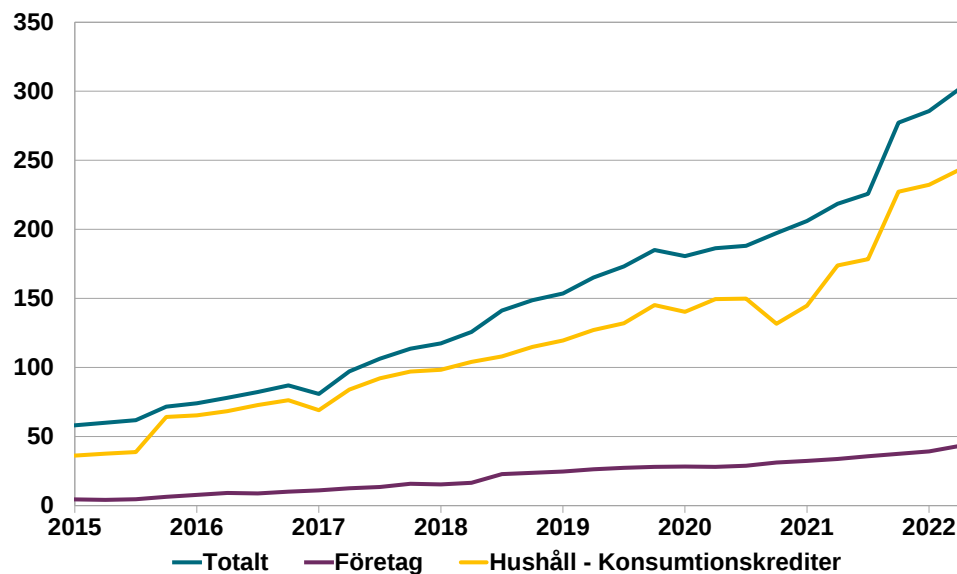
Källa: FI

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Konsumtionskreditföretagens kostnader i relation till intäkter (K/I) uppgick till 83 procent. Det är den högsta nivån hittills under den period vi tittat på, från 2015 fram tills i dag, (fig. 24). Även för detta jämförelsetal är det Klarnas kostnadsutveckling som färgar av sig på kategorin. Utan Klarna ligger jämförelsetalet betydligt lägre: 55 procent efter andra kvartalet 2022.

25. Utlåning

Miljarder kronor

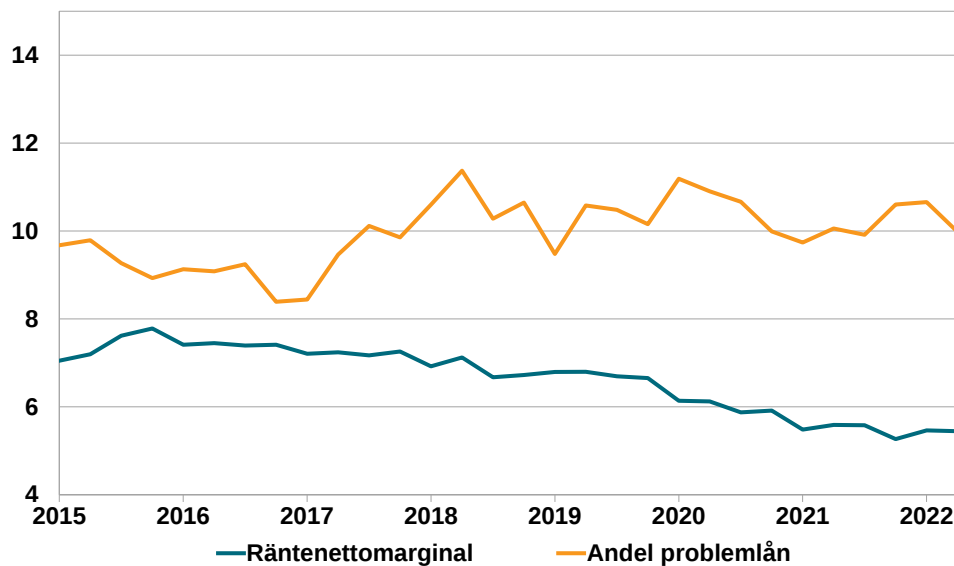
Källa: FI.

Utlåningen till allmänheten ökade under första halvåret med 4,4 procent.

Av den totala utlåningen stod konsumtionskrediter för 78 procent (fig. 25). Den icke-finansiella företagsutlåningen har en större andel av kategorins utlåning än tidigare. Den utgör nu 18 procent av utlåningen till allmänheten.

26. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Konsumtionskreditföretagen är den kategori av finansiella företag på bankmarknaden som har den högsta räntenettomarginalen. Den har dock successivt sjunkit sedan början av 2019 och låg på 5,4 procent efter andra kvartalet (se fig. 26). Det är fortfarande en hög marginal i jämförelse med andra kategorier av banker. Den höga marginalen kan förklaras av en högre risknivå i utlåningen jämfört med andra banker. Den högre risknivån visar sig genom att andelen problemlån är markant högre jämfört med andra banker. Under andra kvartalet 2022 sjönk andelen problemlån något, till 10 procent.

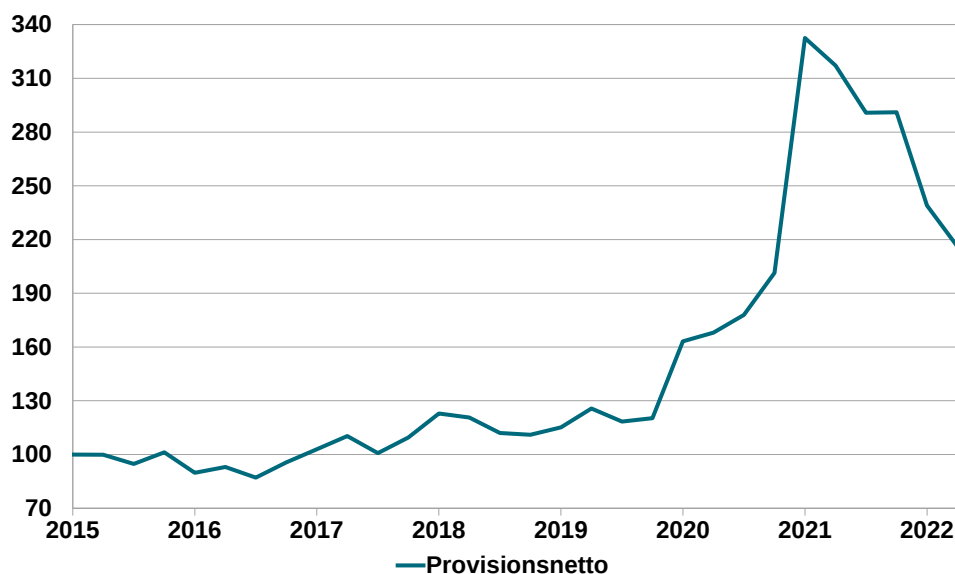
Värdepappersbanker

Värdepappersbankernas lönsamhet är mer beroende av provisionsintäkter än andra kategorier. Den rekordlönsamhet som kategorin visade 2021 kvarstår inte, utan är tillbaka på samma nivå som innan pandemin.

Värdepappersbankerna är i jämförelse med övriga banker mer inriktade på handel med värdepapper samt fond- och kapitalförvaltning. Det medför att provisionsnettot blir en viktigare del av den totala intjäningen för kategorin som helhet.

Av de banker som ingår i kategorin har vissa större fokus på institutionella kunder samt förmögenhetsförvaltning och personlig rådgivning. Andra riktar sig till en bredare kundkrets med digitala plattformar för att förmedla olika sparprodukter och bolån.

27. Provisionsnetto Index = 100, kv.1 2015

Källa: FI och Nasdaq

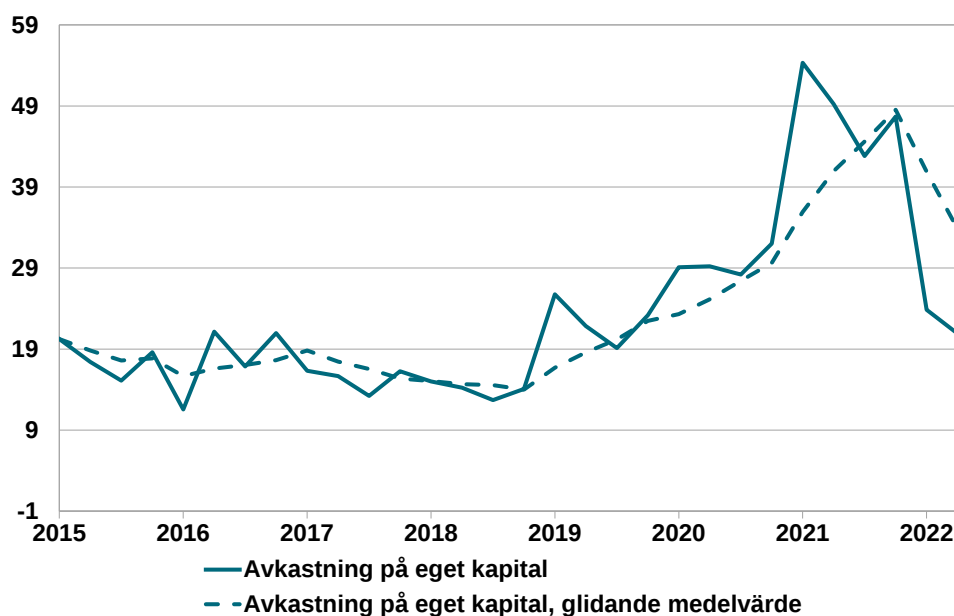
Anm. Indexerad med första kvartalet 2015 som bas.

Provisionsnettot stod för 78 procent av de totala intäkterna under andra kvartalet 2022. Som illustreras, (fig. 27) ovan, har provisionsnettot fortsatt att minska under det första halvåret 2022. Detta förklaras till viss mån av att intäkterna som härrör från fondprovisioner har minskat i takt med att aktiemarknaden i stort gått ned.

Men även fler förklaringar, som till exempel försämrat courtage- och valutaneo, har gått ner under första halvåret. Alla dessa intäktskällor ingår i provisionsnettot för denna typ av banker.

28. Avkastning på eget kapital

Procent

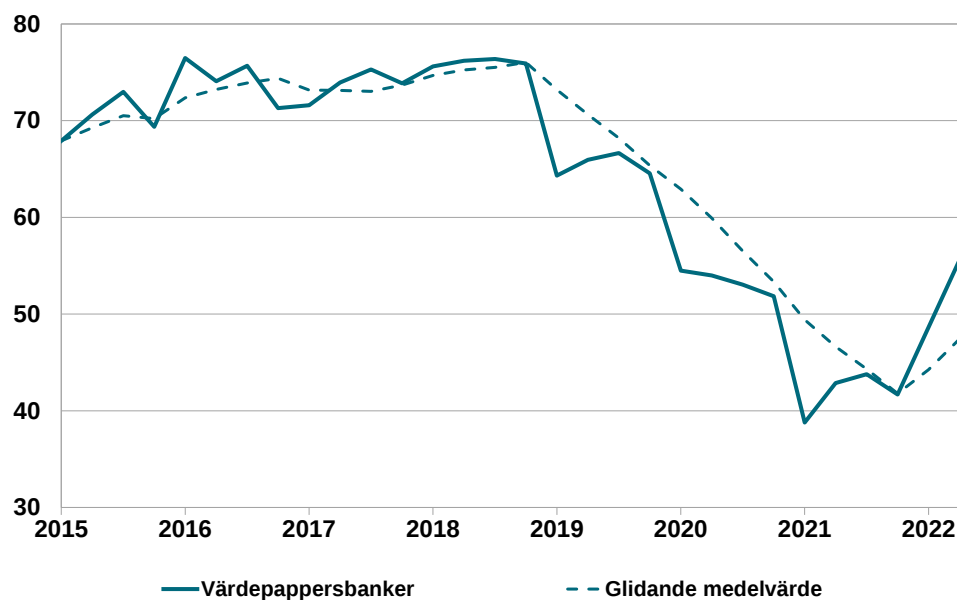
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Värdepappersbankernas avkastning på eget kapital är överlag hög. Jämfört med rekordåret 2021 har den dock gått ned. I juni låg den på 20,9 procent. (fig. 28). Det kan jämföras med perioden före pandemins utbrott. Då låg avkastningen på eget kapital på cirka 23 procent i ett glidande medelvärde.

29. K/I-kvot

Procent

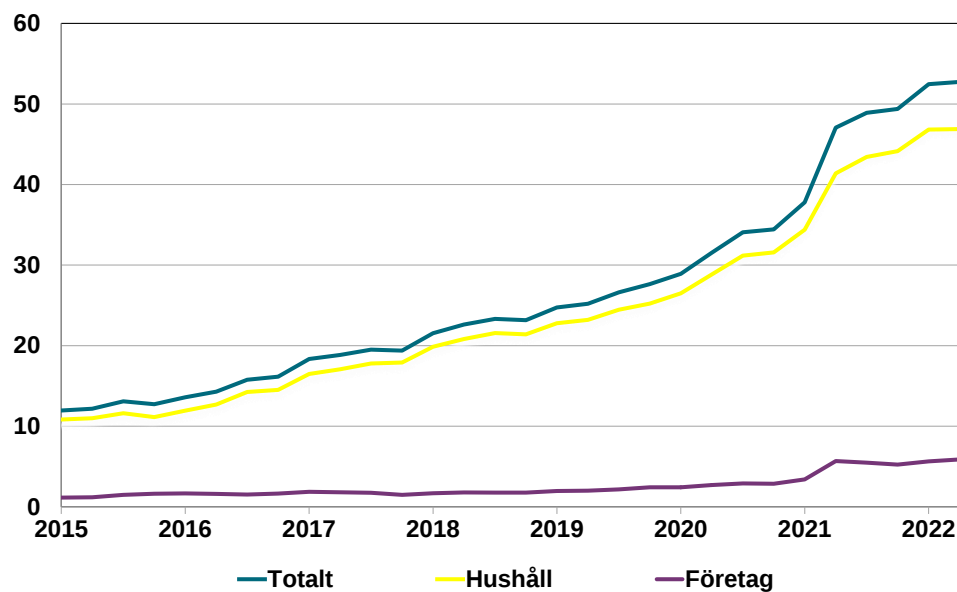
Källa: FI

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Kostnaderna i relation till intäkterna uppgick till 55 procent efter det andra kvartalet. Det är en ökning av detta jämförelsetal med 14 procentenheter jämfört med årsskiftet. Ökningen förklaras av den kraftiga nedgången i intäkter. Kostnaderna har däremot varit stabila sett över tid (fig. 29)

30. Utlåning

Miljarder kronor

Källa: FI, SCB.

Utlåningen till allmänheten steg under det första halvåret 2022 med 6,8 procent, till 53 miljarder kronor. Utlåningen är i huvudsak kopplad till värdepappersdepåer, men bolån är en växande produkt. Sett till den totala bankmarknaden är andelen fortfarande liten.

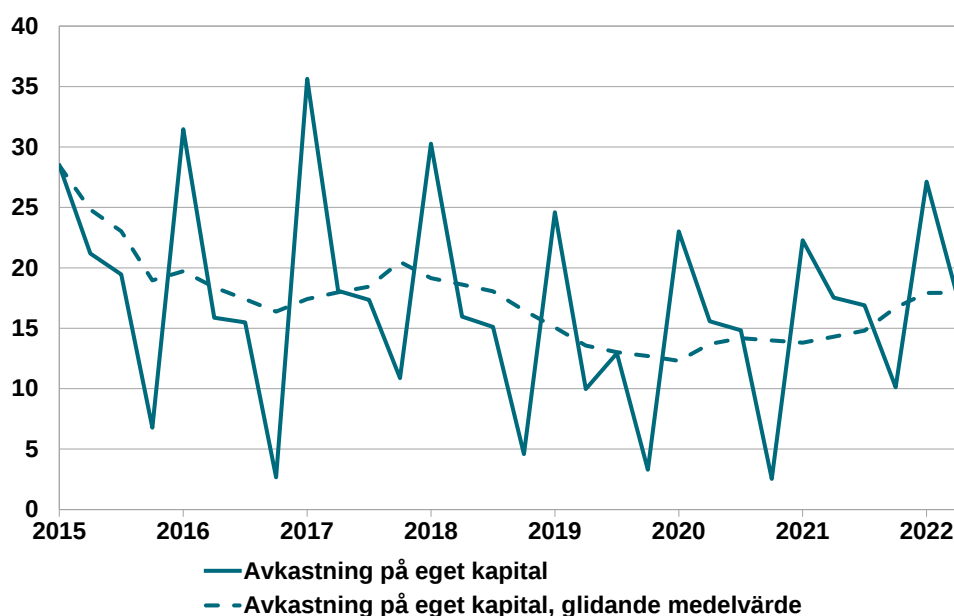
Leasingbolag

Problemlånen för leasingbolagen har ökat de senaste åren samtidigt som företagsutlåningen ökat stadigt. Kostnader i förhållande till intäkter ligger högt i jämförelse med andra företagskategorier.

De sju leasingbolagen i Sverige har en annan affärsmodell än de traditionella bankerna. Leasingbolagens verksamhet syftar ofta till att stödja försäljningen i en icke-finansiell företagskoncern genom att erbjuda produkt-, sälj- och kundfinansiering. I några fall handlar det om koncerner inom fordonsindustrin.

31. Avkastning på eget kapital

Procent

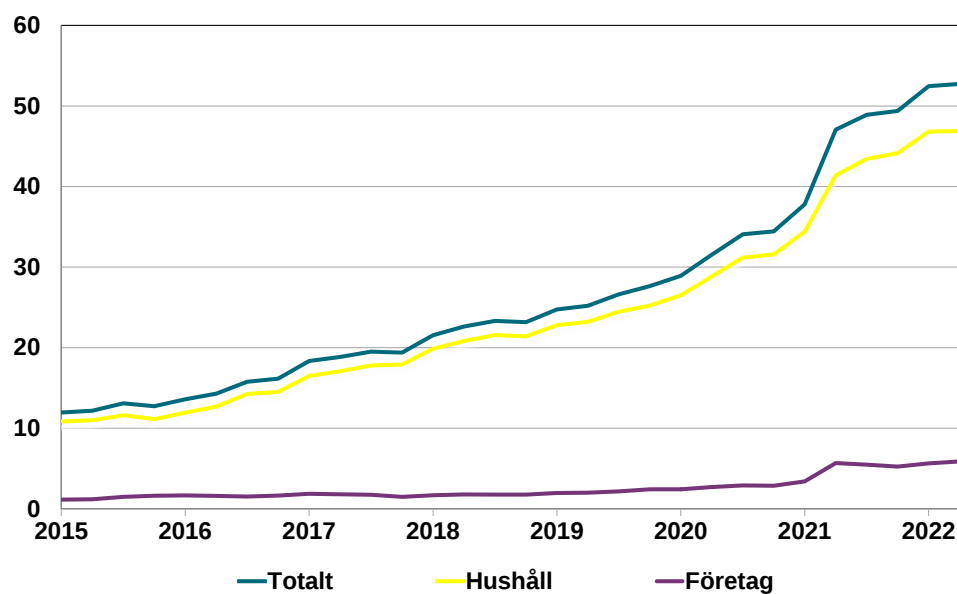
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Avkastningen på eget kapital tenderar att vara mycket volatil (se diagram 31). Det beror till viss del på att många av bolagen ingår i större koncerner, vilket innebär att moderbolaget kan styra bolagens redovisade vinst. I själva verket visar det glidande medelvärdet att den är relativt stabil över tid.

32. Utlåning

Miljarder kronor

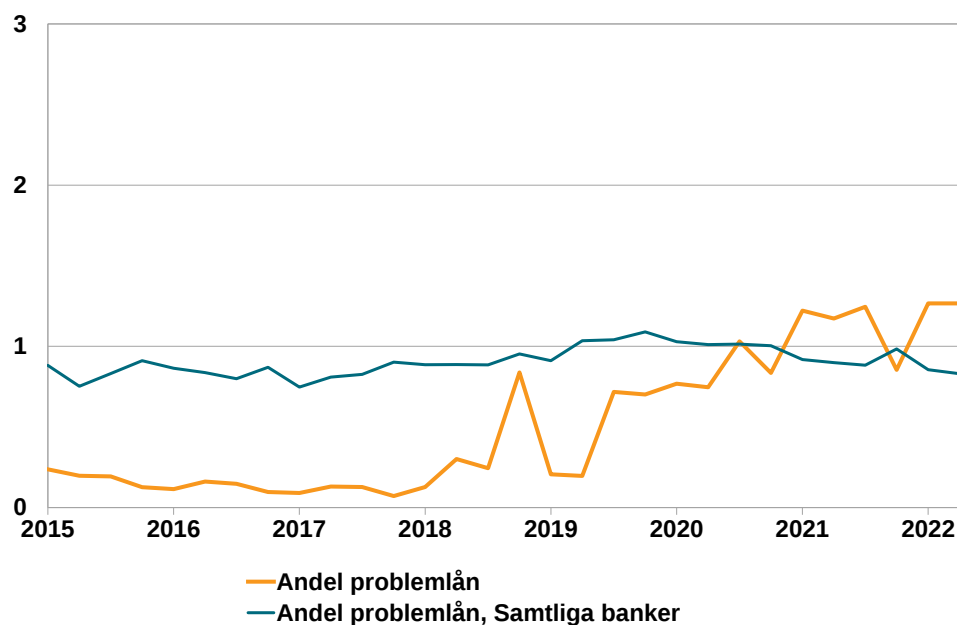

Källa: FI, SCB.

Utlåningen har växt de senaste åren men har nu tenderat att stanna av. Det beror sannolikt på minskad efterfrågan på leasing i och med den ekonomiska osäkerhet vi lever i. Leasingbolagens utlåning till allmänheten står för förhållandevis liten del av bankmarknadens utlåning (se fig. 32).

33. Andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Sedan 2019 har leasingbolagens andel problemlån ökat och uppgår nu till 1,3 procent (se diagram 32).

Bilaga 1 – Kategorisering av företag

Tabellen ger exempel på särdrag som kan förknippas med respektive kategori av företag.

Kategori	Exempel på särdrag	Banker som ingår
Storbanker (3 företag)	- brett utbud av finansiella tjänster till hushåll och företag - hög andel marknadsfinansiering - hög grad av systemvikt; utför många funktioner som är kritiska för samhället.	SEB, Svenska Handelsbanken och Swedbank.
Bolånebanker (6 företag)	- kärnverksamhet inriktad mot lån med säkerhet - intäkterna drivs av räntenetto - finansierar sig genom inlåning från allmänheten och marknadsfinansiering.	Skandiabanken, SBAB Bank, Länsförsäkringar Bank, Landshypotek Bank, Borgo och Bluestep.
Sparbanker (59 företag)	- har som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och näringslivet - erbjuder traditionella banktjänster inom ett givet geografiskt område - intäkterna drivs av räntenetto.	De fem största är Sparbanken Skåne, Sparbanken Nord, Sparbanken Sjuhärads, Varbergs Sparbank och Sörmlands Sparbank.
Konsumtions-kreditföretag (13 företag)	- kärnverksamhet inriktad mot lån utan säkerhet och olika slags betaltjänster inriktning mot fintech (gäller flera banker inom denna kategori) - många av företagen är webbaserade.	Collector, ICA Banken, Ikano Bank, Marginalen, MedMera Bank, Nordax, Resurs Bank, Svea Bank, Klarna, Qliro, Northmill, Moank och TF Bank
Värdepappersbanker (4 företag)	- tillhandahåller finansiella tjänster som exempelvis värdepappershandel åt privatpersoner eller företag samt fond- och kapitalförvaltning. - intäkterna drivs av provisionsnetto.	Avanza, Carnegie Investment Bank, Erik Penser och Nordnet.
Leasingbolag (7 företag)	- kärnverksamheten har fokus mot produkt- och säljfinansiering - majoriteten är dotterbolag till stora icke-finansiella koncerner - erbjuder koncernens kunder finansiering vid köp av deras produkter, exempelvis bilar eller andra kapitalvaror.	Lantmännen finans, OK-Q8 Bank, Volvofinans bank, De Lage Landen Finans, Siemens Financial Services, Telia Finance, Toyota Material Handling Commercial Finance.
Bostadskreditinstitut (8 företag)	- kärnverksamhet inriktad mot bolån - affärsmodellen bygger som regel på överlåtelse av bolån till ett närliggande företag som skapar och förvaltar investeringsprodukter för institutionella investerarens räkning.	Hejmo Kredit AB, Stabelo AB, Svensk Hypotekspension AB, Bolånetorget Sverige AB, Hypoteket Bolån Sverige AB, Finansskollen i Sverige AB, Comboloan AB, Consector AB, Sambla Group AB, Zensum AB, Zmarta AB, Simplex AB, Compricer AB, Ordna AB, Söderberg & Partners Bolån AB, Lendo AB, Bofink AB, Skepparharen Bolån AB, Youple AB
Betaltjänstföretag (44 företag)	- förmedlar ofta olika sorters betallösningar. - blir ofta kategoriserade som fintechföretag - agerar ofta som mellanhand mellan konsumenten och en traditionell bank.	Några av de största är Bambora, Trustly, Loomis och Kivra.
Utländska filialer och dotterbolag (37 företag)	består av svenska filialer och dotterbolag till utländska, ofta stora, bankkoncerner.	De största är Nordea Bank Abp:s filial i Sverige, Nordea Hypotek, Danske Banks filial i Sverige, Danske Hypotek och DnB NOR Banks filial i Sverige.
Övriga banker och kreditmarknadsbolag (10 företag)	exempelvis medlemsbanker, företag vars verksamhet innefattar förvärv av förfallna fordringar och företag som erbjuder fakturabelåning.	Kommuninvest, Svensk exportkredit, Hoist, AK Nordic, JAK Medlemsbank, Ekobanken medlemsbank, GCC Capital, Svenska Skeppshypotekskassan, Avida Finans, Nordiska kreditmarknadsaktiebolaget, Promentor Finans AB, Monetiese Capital,